

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

23 noiembrie 2016*

„Trimitere preliminară — Mediu — Convenția de la Aarhus — Directiva 2003/4/CE — Articolul 4 alineatul (2) — Accesul publicului la informații — Noțiunea «date privind emisiile în mediu» — Directiva 91/414/CEE — Directiva 98/8/CE — Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 — Introducere pe piață a unor produse fitosanitare și biodestructive — Confidențialitate — Protecția intereselor industriale și comerciale”

În cauza C-442/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică, Țările de Jos), prin decizia din 12 septembrie 2014, primită de Curte la 24 septembrie 2014, în procedura

Bayer CropScience SA-NV,

Stichting De Bijenstichting

împotriva

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden,

cu participarea:

Makhtesim-Agan Holland BV,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça, președinte de cameră, domnul A. Tizzano (raportor), vicepreședintele Curții, doamna M. Berger și domnii E. Levits și F. Biltgen, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 februarie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Bayer CropScience SA-NV, de E. Broeren și de A. Freriks, avocat;
- pentru Stichting De Bijenstichting, de L. Smale, avocat;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, de J. Geerdink și de D. Roelands-Fransen, advocaten;
- pentru guvernul neerlandez, de B. Koopman și de M. Bulterman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de A. Lippstreu, în calitate de agenți;
- pentru guvernul elen, de I. Chalkias, de O. Tsirkinidou și de A. Vasilopoulou, în calitate de agenți;
- pentru guvernul suedez, de L. Swedenborg, de E. Karlsson, de A. Falk, de C. Meyer-Seitz, de U. Persson și de N. Otte Widgren, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de L. Pignataro-Nolin, de F. Ronkes Agerbeek, de P. Ondrusek și de H. Kranenborg, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 aprilie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 14 din Directiva 91/414/CEE a Consiliului din 15 iulie 1991 privind introducerea pe piață a produselor de uz fitosanitar (JO 1991, L 230, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 10, p. 30), a articolului 19 din Directiva 98/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 privind comercializarea produselor biodestructive (JO 1998, L 123, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 24, p. 67), a articolelor 59 și 63 din Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului (JO 2009, L 309, p. 1), precum și a articolului 4 alineatul (2) din Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului (JO 2003, L 41, p. 26, Ediție specială, 15/vol. 9, p. 200).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Bayer CropScience BV (denumită în continuare „Bayer”) și Stichting De Bijenstichting (denumită în continuare „Bijenstichting”), pe de o parte, și College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Consiliul pentru Autorizarea Produselor Fitosanitare și Biodestructive, denumit în continuare „CTB”), pe de altă parte, cu privire la decizia din 18 martie 2013 prin care acesta din urmă, în esență, a admis în parte cererea Bijenstichting de dezvăluire a unor documente depuse de Bayer cu ocazia procedurilor de autorizare a introducerii pe piață neerlandeză a unor produse fitosanitare și biodestructive care au ca substanță activă imidaclopridul.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Articolul 39 alineatul (3) din Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală (denumit în continuare „Acordul TRIPS”), care constituie anexa 1 C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), semnat la Marrakech la 15 aprilie 1994 și aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele

Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO 1994, L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3), prevede:

„Atunci când aprobarea comercializării produselor farmaceutice sau a produselor chimice pentru agricultură care conțin entități chimice noi este condiționată de comunicarea de date nedivulgate rezultate din încercări sau de alte date nedivulgate, a căror stabilire necesită un efort considerabil, membrii trebuie să protejeze aceste date împotriva exploatării nelocale în comerț. În plus, membrii protejează aceste date împotriva divulgării, cu excepția cazului când aceasta este necesară pentru protecția publicului sau cu excepția cazului în care sunt luate măsuri pentru a se asigura că datele sunt protejate împotriva exploatării nelocale în comerț.”

- 4 Articolul 4 din Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, aprobată în numele Comunității Europene prin Decizia 2005/370/CE a Consiliului din 17 februarie 2005 (JO 2005, L 124, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 201, denumită în continuare „Convenția de la Aarhus”), intitulat „Accesul la informații despre mediu”, prevede:

„(1) Fiecare parte se asigură, sub rezerva alineatelor prezentate în continuare în prezentul articol, că autoritățile publice pun la dispoziția publicului informațiile despre mediu disponibile solicitate, în cadrul legislației interne [...]

[...]

(4) O cerere de informații despre mediu poate fi refuzată în cazul în care dezvăluirea lor ar avea efecte negative asupra:

[...]

(d) confidențialității informațiilor comerciale și industriale, în cazul în care această confidențialitate este protejată prin lege în vederea apărării unui interes economic legitim. În acest cadru, informațiile privind emisiile poluante relevante pentru protecția mediului trebuie dezvăluite;

[...]

Motivele de refuz menționate anterior se interpretează în mod restrictiv, ținând seama de interesul publicului în beneficiul căruia ar fi făcută dezvăluirea și în cazul în care informațiile solicitate se referă la emisiile poluante.

[...]”

Dreptul Uniunii

Reglementarea în materie de autorizare a introducerii pe piață a produselor fitosanitare și biodestructive

- 5 Articolul 2 punctul 2 din Directiva 91/414 definește noțiunea „reziduuri de produse de uz fitosanitar” în următorii termeni:

„Una sau mai multe substanțe prezente într-o plantă sau pe plante ori produse de origine vegetală, produse comestibile de origine animală sau în altă parte în mediu, care constituie ceea ce rămâne în urma folosirii unui produs de uz fitosanitar, inclusiv metabolizării și produșii lor proveniți din degradare sau din reacție.”

6 Articolul 14 din această directivă prevede:

„Fără a aduce atingere dispozițiilor Directivei [2003/4], statele membre și Comisia se asigură că indicațiile furnizate de solicitanți, care constituie secret industrial sau comercial, rămân confidențiale, dacă solicitantul care dorește înscrierea unei substanțe active în anexa I sau o autorizare a unui produs de uz fitosanitar face o cerere în acest sens și dacă statul membru sau Comisia acceptă justificarea oferită de solicitant.

[...]”

7 Potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (g) din Directiva 98/8, noțiunea „reziduuri” este definită după cum urmează:

„Una sau mai multe dintre substanțele conținute într-un produs biodestructiv, a căror prezență rezultă din utilizarea acestuia, inclusiv metabolizii unor astfel de substanțe și produsele rezultate din degradarea sau reacția lor.”

8 Potrivit articolului 19 din această directivă, intitulat „Confidențialitatea”:

„(1) Fără să aducă atingere dispozițiilor Directivei [2003/4], un solicitant poate indica autorității competente informațiile pe care le consideră problematice din punct de vedere comercial și a căror difuzare ar putea să îi aducă prejudicii industriale sau comerciale și pentru care el revendică, așadar, confidențialitatea față de orice altă persoană în afara autorităților competente și a Comisiei. Trebuie furnizate justificări complete în fiecare caz. [...]

(2) Autoritatea competentă care primește cererea determină, pe baza documentelor furnizate de către solicitant, care dintre informații sunt confidențiale, în conformitate cu alineatul (1).

[...]”

9 Articolul 3 punctul 1 din Regulamentul nr. 1107/2009 definește noțiunea „reziduuri” în următorii termeni:

„[U]na sau mai multe substanțe prezente în sau pe plante sau produse vegetale, produse de origine animală comestibile, apa potabilă sau existentă în altă parte în mediu și rezultate din utilizarea unui produs fitosanitar, inclusiv metabolizii, produsele de degradare sau de reacție ale acestora;

[...]”

10 Articolul 33 din acest regulament, intitulat „Cererea de autorizare sau de modificare a autorizației”, prevede:

„(1) Un solicitant care dorește să introducă pe piață un produs fitosanitar depune, el însuși sau prin intermediul unui reprezentant, o cerere de autorizare sau de modificare a autorizației adresată fiecărui stat membru în care se dorește comercializarea produsului fitosanitar respectiv.

[...]

(4) La depunerea cererii, solicitantul poate, în temeiul articolului 63, să solicite ca anumite informații, inclusiv anumite părți din dosar, să rămână confidențiale și separă fizic informațiile respective.

[...]

În urma unei cereri de acces la informații, statul membru care examinează cererea decide ce informații urmează să rămână confidențiale.

[...]”

11 Potrivit articolului 63 din regulamentul menționat, intitulat „Confidențialitatea”:

„(1) O persoană care solicită ca informațiile furnizate în temeiul prezentului regulament să fie tratate în regim de confidențialitate trebuie să aducă dovezi care pot fi verificate că dezvăluirea respectivelor informații i-ar putea leza interesele comerciale [...].

(2) Se consideră că dezvăluirea următoarelor informații afectează, în mod normal, protecția intereselor comerciale sau a vieții private și a integrității persoanelor în cauză:

- (a) metoda de fabricație;
 - (b) specificațiile referitoare la impuritatea substanței active, cu excepția impurităților care sunt considerate relevante din punct de vedere toxicologic, ecotoxicologic sau ecologic;
 - (c) rezultatele loturilor de producție ale substanței active, inclusiv impuritățile;
 - (d) metodele de analiză a impurităților din substanța activă fabricată, cu excepția metodelor folosite pentru impuritățile considerate relevante din punct de vedere toxicologic, ecotoxicologic sau ecologic;
 - (e) legăturile dintre un producător sau un importator și solicitantul sau titularul autorizației;
 - (f) informațiile privind compoziția completă a produsului fitosanitar;
 - (g) numele și adresele persoanelor implicate în testele efectuate pe animale vertebrate.
- (3) Prezentul articol nu aduce atingere Directivei [2003/4].”

Reglementarea în materie de acces la informațiile despre mediu

12 Considerentele (1), (5), (9) și (16) ale Directivei 2003/4 au următorul cuprins:

„(1) Accesul sporit al publicului la informațiile despre mediu și diseminarea acestor informații contribuie la o mai bună conștientizare a problemelor de mediu, la schimbul liber de opinii, la o participare mai eficientă a publicului la luarea deciziilor despre mediu și, în cele din urmă, la îmbunătățirea mediului.

[...]

(5) La 25 iunie 1998, Comunitatea Europeană a semnat [Convenția de la Aarhus]. Dispozițiile de drept comunitar trebuie să fie compatibile cu cele ale convenției în vederea încheierii acesteia de către Comunitatea Europeană.

[...]

(9) Este, de asemenea, necesar ca autoritățile publice să pună la dispoziția publicului larg și să disemineze informații despre mediu într-o măsură cât mai mare posibil, în special folosind tehnologia informației și de comunicații. [...]

[...]

(16) Dreptul la informație înseamnă că dezvăluirea informațiilor este regula generală și că autoritățile publice pot refuza o cerere de informații despre mediu în cazuri specifice și clar definite. Motivele de refuz trebuie interpretate în mod restrictiv, iar interesul public în numele căruia este dezvăluită informația trebuie comparat cu interesul servit de refuz. [...]"

13 Articolul 1 din această directivă prevede:

„Obiectivele prezentei directive sunt:

- (a) garantarea dreptului de acces la informațiile despre mediu deținute de către sau pentru autoritățile publice și stabilirea condițiilor de bază și a modalităților practice de exercitare a acestuia și
- (b) asigurarea, ca regulă generală, a punerii la dispoziția publicului și a diseminării progresive a informațiilor despre mediu pentru a se realiza cea mai largă disponibilitate și diseminare sistematică a informațiilor despre mediu la nivelul publicului. În acest scop, este promovată utilizarea, în special, a telecomunicațiilor computerizate și/sau a tehnologiei electronice, în cazul în care acestea sunt disponibile.”

14 Articolul 2 din directiva menționată, intitulat „Definiții”, prevede:

„În înțelesul prezentei directive:

- 1. «Informații despre mediu» înseamnă orice informații scrise, vizuale, verbale, electronice sau în orice altă formă materială privind:
 - (a) starea elementelor mediului, precum aerul și atmosfera, apa, solul, pământul, peisajul și siturile naturale, inclusiv terenuri umede, de coastă și maritime, diversitatea biologică și componentele sale, inclusiv organismele modificate genetic, precum și interacțiunea dintre aceste elemente;
 - (b) factorii, precum substanțele, energia, zgomotul, radiațiile sau deșeurile, inclusiv deșeurile radioactive, emisiile, deversările și alte tipuri de diseminare în mediu, care afectează sau care este posibil să afecteze elementele de mediu menționate la litera (a);

[...]”

15 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din aceeași directivă, intitulat „Accesul la informații despre mediu la cerere”:

„Statele membre se asigură că, în conformitate cu dispozițiile din prezenta directivă, autoritățile publice trebuie să pună la dispoziția oricărui solicitant, la cererea acestuia și fără ca acesta să declare interesul pe care îl are în acest sens, informațiile despre mediu pe care le dețin sau care sunt deținute în numele lor.”

16 Articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2003/4, intitulat „Excepții”, prevede:

„Statele membre pot prevedea ca cererea de informații despre mediu să fie refuzată în cazul în care dezvăluirea informațiilor respective ar afecta în mod negativ:

[...]

- (d) confidențialitatea informațiilor comerciale sau industriale, în cazul în care legislația internă sau comunitară prevede o astfel de confidențialitate în vederea protejării intereselor economice legitime, inclusiv a interesului public privind păstrarea confidențialității statisticilor și a secretului fiscal;

[...]

Motivele de refuz menționate la alineatele (1) și (2) se interpretează în mod restrictiv, ținându-se seama de interesul public servit de dezvăluire în cazul respectiv. În fiecare caz în parte interesul public servit de dezvăluire trebuie comparat cu interesul servit de refuz. Statele membre nu pot prevedea refuzarea unei cereri, în temeiul alineatului (2) literele (a), (d), (f) sau (h), în cazul în care cererea respectivă vizează date privind emisiile în mediu.

[...]”

Reglementarea aplicabilă emisiilor industriale

- 17 Articolul 2 punctele 3 și 5 din Directiva 96/61/CE a Consiliului din 24 septembrie 1996 privind prevenirea și controlul integrat al poluării (JO 1996, L 257, p. 26, Ediție specială, 15/vol. 3, p. 183) prevede:

„În înțelesul prezentei directive:

[...]

3. «instalație» înseamnă o unitate tehnică fixă în care se desfășoară una sau mai multe dintre activitățile enumerate la anexa I, precum și alte activități direct asociate care au o conexiune tehnică cu activitățile desfășurate în amplasamentul respectiv și care ar putea avea un efect asupra emisiilor și a poluării;

[...]

5. «emisie» înseamnă eliberarea directă sau indirectă de substanțe, vibrații, căldură sau zgomot din surse individuale sau difuze din instalație în aer, apă sau sol;

[...]”

- 18 Articolul 3 punctele 3 și 4 din Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (JO 2010, L 334, p. 17) prevede:

„În înțelesul prezentei directive:

[...]

3. «instalație» înseamnă o unitate tehnică staționară în cadrul căreia se desfășoară una sau mai multe dintre activitățile enumerate în anexa I sau în anexa VII partea 1, precum și alte activități direct asociate, desfășurate pe același amplasament, care au o conexiune tehnică cu activitățile enumerate în anexele respective și care ar putea avea un efect asupra emisiilor și a poluării;

4. «emisie» înseamnă evacuarea directă sau indirectă de substanțe, vibrații, căldură sau zgomot din surse punctiforme sau difuze dintr-o instalație în aer, apă sau sol.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 19 Prin deciziile din 28 aprilie 2011 și din 8 iulie 2011, CTB, autoritatea neerlandeză competentă pentru acordarea și modificarea autorizațiilor de introducere pe piață a produselor fitosanitare și biodestructive, a decis să modifice autorizațiile pentru mai multe produse fitosanitare, precum și pentru un produs biodestructiv care are ca substanță activă imidaclopridul, aceasta având în special un efect insecticid.
- 20 Prin scrisorile din 11 mai 2011, din 24 august 2011 și din 25 octombrie 2011, Bijenstichting, o asociație neerlandeză pentru protecția albinelor, a solicitat CTB, în temeiul Directivei 2003/4, dezvoltarea a 84 de documente privind autorizațiile în cauză.
- 21 Bayer, o societate care își desfășoară activitatea în special în domeniul protecției culturilor și în cel al combaterii dăunătorilor, titulară a unui număr mare de astfel de autorizații, s-a opus acestei dezvoltări, pentru motivul că ea ar aduce atingere dreptului de autor și confidențialității informațiilor comerciale sau industriale și, în plus, ar lipsi de substanță dreptul la protecția datelor.
- 22 Prin decizia din 9 iulie 2012, într-o primă etapă, CTB a respins integral cererile de dezvoltare formulate de Bijenstichting. În susținerea acestei decizii de respingere, CTB a considerat în special că cererile respective nu se refereau la „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4. În consecință, cererile menționate puteau fi admise numai dacă evaluarea comparativă a interesului general servit de dezvoltare, pe de o parte, și a interesului specific al titularului autorizației de introducere pe piață servit de confidențialitatea datelor în cauză, pe de altă parte, justifica dezvoltarea acestora, situație care, potrivit CTB, nu se regăsea însă în speță.
- 23 Întrucât Bijenstichting a formulat o reclamație împotriva deciziei de respingere menționate, într-o a doua etapă, CTB a revenit în parte asupra acesteia și, prin decizia din 18 martie 2013, a declarat această reclamație ca fiind fondată în parte.
- 24 Astfel, în această din urmă decizie, CTB a apreciat că trebuiau considerate „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 informațiile factuale referitoare la emisii efective de produse fitosanitare sau biodestructive în mediu.
- 25 Or, în speță, potrivit CTB, 35 dintre documentele a căror dezvoltare se solicita conțineau astfel de informații. În consecință, motivele care puteau fi invocate pentru a refuza o asemenea dezvoltare erau, potrivit acestui organism, foarte limitate. Printre acestea se număra protecția drepturilor de proprietate intelectuală ale titularului autorizației de introducere pe piață pentru produsul în cauză. Totuși, pe baza unei evaluări comparative a interesului general al dezvoltării și a protecției acestor drepturi, CTB a apreciat că primul trebuia să prevaleze. În consecință, acesta a dispus dezvoltarea documentelor respective.
- 26 Printre cele 35 de documente figurau în special studii de laborator privind efectele imidaclopridului asupra albinelor, precum și studii efectuate în parte pe teren care măsurau reziduurile de produse fitosanitare și biodestructive, precum și reziduurile de substanțe active din acestea prezente în urma utilizării produselor respective în aer sau în sol, în semințele, în frunzele, în polenul sau în nectarul plantei tratate, precum și în miere și pe albine. Documentele menționate conțineau de asemenea un rezumat al unui studiu privind migrarea imidaclopridului în plante și în fluidele de gutație, aceasta fiind secreția de picături de apă de către o plantă, precum și două prezentări.
- 27 În schimb, în ceea ce privește celelalte 49 de documente, CTB a considerat că ele nu se refereau la „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4. În consecință, accesul la aceste 49 de documente putea fi refuzat, potrivit CTB, în temeiul nu

doar al protecției drepturilor de proprietate intelectuală, ci și al confidențialității informațiilor comerciale sau industriale. După ce a efectuat, în conformitate cu această dispoziție, evaluarea comparativă a intereselor implicate, CTB a refuzat dezvăluirea documentelor în cauză.

- 28 Atât Bijenstichting, cât și Bayer au atacat decizia CTB din 18 martie 2013 la instanța de trimitere, College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică, Țările de Jos).
- 29 Pentru a soluționa litigiul cu care este sesizată, această instanță ridică în special problema raportului dintre regimurile de confidențialitate prevăzute de legislațiile specifice în materie de introducere pe piață a produselor fitosanitare și biodestructive, și anume, la data faptelor din litigiul principal, Directivele 91/414 și 98/8, precum și Regulamentul nr. 1107/2009, pe de o parte, și regimul general de acces la informațiile despre mediu reglementat prin Directiva 2003/4, pe de altă parte.
- 30 În special, aceasta solicită să se stabilească dacă, astfel cum susține Bijenstichting, confidențialitatea informațiilor solicitate de aceasta din urmă ar fi trebuit recunoscută de CTB, la cererea Bayer, cel târziu la data modificării autorizației de introducere pe piață a produselor în cauză sau dacă, astfel cum susține CTB, caracterul confidențial al acestor informații putea fi de asemenea recunoscut ulterior, în cadrul unei opoziții a Bayer la cererile de acces la informațiile menționate formulate ulterior de Bijenstichting în temeiul Directivei 2003/4, deși aceste cereri priveau informații pentru care Bayer nu solicitase aplicarea regimului de confidențialitate cu ocazia procedurii de modificare a autorizației de introducere pe piață.
- 31 Astfel, în primul caz, CTB ar fi trebuit să admită în totalitate cererile de dezvăluire formulate de Bijenstichting, fără a putea, dacă era cazul, să respingă aceste cereri în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Directiva 2003/4. În schimb, în al doilea caz, CTB putea să țină seama de observațiile Bayer referitoare la confidențialitatea informațiilor și formulate pentru prima dată cu ocazia cererilor menționate.
- 32 Pe de altă parte, instanța de trimitere are de asemenea îndoieli cu privire la interpretarea noțiunii „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 și solicită să se stabilească dacă informațiile la care Bijenstichting solicită acces intră sub incidența acestei noțiuni.
- 33 Astfel, în cazul unui răspuns afirmativ, în conformitate cu dispoziția menționată, cererile de dezvăluire prezentate de aceasta din urmă nu puteau fi respinse pentru motivul că dezvăluirea în cauză ar aduce atingere confidențialității informațiilor comerciale sau industriale furnizate de Bayer. În schimb, în cazul unui răspuns negativ, pentru a stabili dacă informațiile respective trebuie dezvăluite, ar fi necesar să se compare interesul servit de confidențialitatea acestor informații cu interesul public servit de dezvăluirea menționată.
- 34 În aceste condiții, College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Din dispozițiile articolului 14 din Directiva 91/414, ale articolului 63 coroborat cu articolul 59 din Regulamentul nr. 1107/2009, respectiv ale articolului 19 din Directiva 98/8 rezultă că o cerere privind confidențialitatea, astfel cum este prevăzută la articolele 14, 63 și 19 menționate anterior, formulată de un solicitant prevăzut la aceste articole, trebuie soluționată pentru fiecare sursă de informații în parte, înainte sau la data acordării autorizației, respectiv înainte de sau la data modificării autorizației, printr-o decizie accesibilă tuturor terților interesați?

- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea anterioară, articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2003/4 trebuie interpretat în sensul că, în lipsa unei decizii în sensul întrebării anterioare, în cazul depunerii unei astfel de cereri după acordarea autorizației, respectiv după modificarea autorizației, pârâtul, în calitate de autoritate națională, trebuie să divulge informațiile despre mediu solicitate?
- 3) Ce interpretare trebuie dată noțiunii «emisii în mediu» din articolul 4 alineatul (2) [al doilea paragraf] din Directiva 2003/4, având în vedere cele prezentate de părți în această privință la punctul 5.5 din [decizia de trimitere], luând în considerare conținutul documentelor reprodus la punctul 5.2 [din această decizie]?
- 4) a) Datele care cuprind o evaluare a emisiei unui produs, a substanței sau a substanțelor sale active și a altor componente în mediu ca urmare a folosirii produsului pot fi considerate «date privind emisiile în mediu»?
- b) În caz afirmativ, prezintă relevanță în acest context dacă datele menționate au fost obținute prin (semi)studii de teren sau alte tipuri de studii (cum ar fi cercetările de laborator și studiile privind translocațiile)?
- 5) Pot fi considerate «date privind emisiile în mediu» cercetările de laborator în cadrul cărora structura experimentului este orientată pe analiza unor aspecte izolate, în condiții standardizate și în cadrul acestor teste excluzându-se o serie de factori (cum ar fi, de exemplu, influențele climaterice), iar testele efectuându-se adesea cu doze mari în comparație cu utilizarea efectivă?
- 6) În acest context, prin «emisii în mediu» se înțelege și reziduuri care, după aplicarea produsului în temeiul modelului experimental, sunt prezente, de exemplu, în aer sau pe sol, pe frunzele, în polenul sau în nectarul unei plante (provenite din semințe tratate), în miere sau pe organisme care nu sunt vizate de produs?
- 7) Acest aspect se aplică și pentru măsurarea deviațiilor (substanței) la aplicarea produsului în temeiul modelului experimental?
- 8) Noțiunea «date privind emisiile în mediu» în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf [...] din Directiva 2003/4 are consecința că, atunci când este vorba despre emisii în mediu, trebuie divulgată sursa integrală de informații, și nu doar datele (măsurătorilor) care trebuie deduse eventual din această sursă de informații?
- 9) În scopul aplicării motivului de excepție privind informațiile comerciale sau industriale în sensul articolului 4 alineatul (2) [primul paragraf] litera (d) [din Directiva 2003/4], trebuie să se facă diferența între «emisii», pe de o parte, și «deversările și alte tipuri de diseminare în mediu», în sensul prevăzut la articolul 2 alineatul (1) litera (b) din [această directivă], pe de altă parte?"

Cu privire la cererea de redeschidere a procedurii orale

- 35 În urma prezentării concluziilor avocatului general la 7 aprilie 2016, Bayer a solicitat, prin înscrisul depus la grefa Curții la 9 mai 2016, să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.
- 36 În susținerea acestei cereri, Bayer arată în esență, mai întâi, că revine exclusiv instanței naționale sarcina de a stabili dacă informațiile în discuție în litigiul principal menționate în a patra și în a opta întrebare preliminară sunt date „privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4. Totuși, deși Curtea trebuia, asemenea avocatului general, să își precizeze poziția cu privire la aceste aspecte, Bayer solicită redeschiderea procedurii orale pentru ca Curtea să poată lua cunoștință de documentele la care Bijenstichting solicită acces și să stabilească, pe

această bază, dacă informațiile cuprinse în aceste documente sunt date „privind emisiile în mediu”. În continuare, Bayer apreciază că răspunsurile la întrebările preliminare propuse de avocatul general nu respectă sistemul complet și exhaustiv de dezvăluire a documentelor instituit prin Directivele 91/414 și 98/8, precum și prin Regulamentul nr. 1107/2009. În sfârșit, în ipoteza în care Curtea ar considera că informațiile în discuție în litigiul principal privesc emisii în mediu, Bayer solicită de asemenea Curții să analizeze problema modalităților precise de acces la aceste informații și în special dacă o dezvăluire într-o sală de lectură ar fi acceptabilă.

- 37 În această privință, este necesar să se arate de la bun început, pe de o parte, că Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură al acesteia nu prevăd posibilitatea ca părțile să depună observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (a se vedea în special Ordonanța din 4 februarie 2000, Emesa Sugar, C-17/98, EU:C:2000:69, punctul 2, și Hotărârea din 6 septembrie 2012, Döhler Neuenkirchen, C-262/10, EU:C:2012:559, punctul 29).
- 38 Pe de altă parte, trebuie amintit că Curtea poate dispune oricând redeschiderea fazei orale a procedurii, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul de procedură, în special atunci când consideră că nu este suficient lămurită sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților ori a părților interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene (a se vedea în special Hotărârea din 28 aprilie 2016, Borealis Polyolefine și alții, C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 și C-391/14-C-393/14, EU:C:2016:311, punctul 40).
- 39 Or, în speță, este necesar să se constate că cererea de redeschidere a procedurii orale formulată de Bayer urmărește în esență să răspundă la concluziile avocatului general. În plus, Curtea se consideră suficient de lămurită pentru a se pronunța, iar prezenta cauză nu trebuie soluționată pe baza unor argumente care nu au fost puse în discuția părților.
- 40 În consecință, această cerere trebuie respinsă.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele două întrebări

- 41 Prin intermediul primelor două întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2003/4 coroborat cu articolul 14 din Directiva 91/414, cu articolul 19 din Directiva 98/8, precum și cu articolul 33 alineatul (4) și cu articolul 63 din Regulamentul nr. 1107/2009 trebuie interpretat în sensul că, deși solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unui produs fitosanitar sau biodestructiv nu a cerut, în cursul procedurii prevăzute pentru obținerea acestei autorizații, aplicarea regimului de confidențialitate în privința informațiilor furnizate în cadrul acestei proceduri, autoritatea competentă, sesizată după închiderea procedurii menționate cu o cerere de acces la aceste informații formulată în temeiul Directivei 2003/4 de către un terț, ar fi obligată să o admită, fără a putea analiza opoziția solicitantului în cauză față de respectiva cerere de acces, și, dacă este cazul, să o respingă pentru motivul că dezvăluirea informațiilor în cauză ar aduce atingere confidențialității informațiilor comerciale sau industriale.
- 42 Pentru a răspunde la aceste întrebări, trebuie amintit că, conform articolului 14 din Directiva 91/414, articolului 19 din Directiva 98/8, precum și articolului 33 alineatul (4) și articolului 63 din Regulamentul nr. 1107/2009, solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unui produs fitosanitar sau biodestructiv poate, în cadrul procedurii prevăzute pentru obținerea acestei autorizații, să solicite aplicarea regimului de confidențialitate în privința informațiilor care constituie un secret industrial sau comercial sau pe care le consideră problematice din punct de vedere comercial și a căror difuzare ar putea să îi aducă prejudicii industriale sau comerciale.

- 43 Totuși, articolul 14 primul paragraf din Directiva 91/414, articolul 19 alineatul (1) din Directiva 98/8, precum și articolul 63 din Regulamentul nr. 1107/2009 prevăd de asemenea că aceste dispoziții se aplică fără a aduce atingere Directivei 2003/4.
- 44 Astfel, reiese că legiuitorul Uniunii a intenționat să supună dispozițiilor generale ale Directivei 2003/4 cererile privind accesul terților la informațiile cuprinse în dosare de cerere de autorizare a introducerii pe piață a unor produse fitosanitare sau biodestructive și pentru care poate fi solicitată aplicarea regimului de confidențialitate în temeiul dispozițiilor citate anterior (a se vedea *a contrario* Hotărârea din 22 decembrie 2010, Ville de Lyon, C-524/09, EU:C:2010:822, punctul 40).
- 45 Or, articolul 4 alineatul (2) din această directivă autorizează statele membre să prevadă că o cerere de acces la informații de mediu poate fi refuzată în cazul în care dezvăluirea informațiilor respective ar afecta în mod negativ unul dintre interesele prevăzute la acest articol, în special confidențialitatea informațiilor comerciale sau industriale.
- 46 Această dispoziție nu condiționează posibilitatea menționată de formularea unei cereri de aplicare a regimului de confidențialitate prealabile introducerii cererii de dezvăluire.
- 47 În consecință, contrar celor susținute de Bijenstichting, autoritatea competentă sesizată, în temeiul Directivei 2003/4, cu o cerere de acces la informații furnizate de solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unui produs fitosanitar sau biodestructiv în cadrul procedurii prevăzute pentru obținerea acestei autorizații nu este obligată să o admită și să dezvăluie informațiile solicitate pentru simplul motiv că solicitantul în cauză nu a cerut aplicarea regimului de confidențialitate în privința informațiilor în cauză anterior, în cadrul procedurii respective.
- 48 Astfel, această autoritate trebuie să poată analiza, dacă este cazul pe baza opoziției solicitantului menționat, dacă dezvăluirea în discuție nu ar risca să aducă atingere confidențialității informațiilor comerciale sau industriale și dacă cererea în cauză nu ar trebui respinsă în temeiul articolului 4 alineatul (2) primul paragraf litera (d) din directiva menționată.
- 49 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la primele două întrebări că articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2003/4 trebuie interpretat în sensul că împrejurarea că solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unui produs fitosanitar sau biodestructiv nu a cerut, în cadrul procedurii prevăzute pentru obținerea acestei autorizații, aplicarea regimului de confidențialitate în privința informațiilor furnizate în cadrul acestei proceduri în temeiul articolului 14 din Directiva 91/414, al articolului 19 din Directiva 98/8 sau al articolului 33 alineatul (4) și al articolului 63 din Regulamentul nr. 1107/2009 nu împiedică autoritatea competentă sesizată, după închiderea procedurii menționate, cu o cerere de acces la informațiile în cauză formulată în temeiul Directivei 2003/4 de către un terț să analizeze opoziția solicitantului în cauză la respectiva cerere de acces și să o respingă pe aceasta din urmă, dacă este cazul, în temeiul articolului 4 alineatul (2) primul paragraf litera (d) din directiva menționată, pentru motivul că dezvăluirea informațiilor în cauză ar aduce atingere confidențialității informațiilor comerciale sau industriale.

Cu privire la întrebările a treia-a șaptea și a noua

- 50 Prin intermediul întrebărilor a treia-a șaptea și a noua, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă se încadrează în noțiunea „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 tipurile de diseminare în mediu de produse fitosanitare sau biodestructive sau de substanțe pe care le conțin aceste produse și, în cazul unui răspuns afirmativ, dacă trebuie considerate „date privind emisiile în mediu” în sensul acestei dispoziții datele referitoare la evaluarea respectivelor tipuri de diseminare în mediu și la efectele diseminărilor menționate, inclusiv datele rezultate din studii realizate în tot sau în parte pe teren,

precum și cele extrase din studii în laborator sau privind translocațiile, informațiile referitoare la reziduurile prezente în mediu după aplicarea produsului în cauză și studiile privind măsurarea deviațiilor substanței la această aplicare.

- 51 Deși revine instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă diferitele documente la care Bijenstichting solicită accesul în speță se încadrează în noțiunea „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4, revine totuși Curții sarcina de a-i indica elementele obiective care trebuie să guverneze o astfel de apreciere.
- 52 În această privință, trebuie subliniat cu titlu introductiv că, întrucât directiva menționată nu definește nici noțiunea „emisii în mediu”, nici noțiunea „date privind emisiile în mediu”, interpretarea acestor noțiuni trebuie căutată ținând seama de contextul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din directiva menționată și de obiectivul urmărit de aceasta.
- 53 Or, pe de o parte, după cum confirmă considerentul (5) al Directivei 2003/4, prin adoptarea acesteia, legiuitorul Uniunii a intenționat să asigure compatibilitatea dreptului Uniunii cu Convenția de la Aarhus în vederea încheierii acesteia de către Comunitate instituind un regim general care urmărește să asigure oricărei persoane fizice sau juridice dintr-un stat membru al Uniunii un drept de acces la informațiile despre mediu deținute de autoritățile publice sau în numele acestora fără ca persoana în cauză să aibă obligația de a declara interesul pe care îl are în acest sens (a se vedea în special Hotărârea din 19 decembrie 2013, *Fish Legal și Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, punctul 36).
- 54 Rezultă că, în scopul interpretării Directivei 2003/4, trebuie să se țină cont de textul și de obiectul Convenției de la Aarhus, pe care această directivă urmărește să o pună în aplicare în dreptul Uniunii (a se vedea în special Hotărârea din 19 decembrie 2013, *Fish Legal și Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, punctul 37), și în special de articolul 4 alineatul (4) primul paragraf litera (d) din această convenție, care prevede că secretul comercial și industrial nu poate fi opus dezvăluirii de informații privind emisiile care sunt relevante pentru protecția mediului.
- 55 Pe de altă parte, conform unei jurisprudențe constante a Curții, Directiva 2003/4 are ca obiectiv garantarea unui acces de principiu la informațiile despre mediu deținute de către sau în numele autorităților publice și, astfel cum reiese din considerentul (9) și din articolul 1 din această directivă, realizarea celei mai largi disponibilități și diseminări sistematice la nivelul publicului a acestor informații (a se vedea în special Hotărârea din 19 decembrie 2013, *Fish Legal și Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, punctul 66).
- 56 În consecință, astfel cum prevăd în mod expres articolul 4 alineatul (4) al doilea paragraf din Convenția de la Aarhus, precum și considerentul (16) și articolul 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4, dezvăluirea informațiilor trebuie să fie regula generală, iar motivele de refuz prevăzute de aceste dispoziții trebuie interpretate în mod restrictiv (a se vedea în special Hotărârea din 16 decembrie 2010, *Stichting Natuur en Milieu și alții*, C-266/09, EU:C:2010:779, punctul 52, precum și Hotărârea din 28 iulie 2011, *Office of Communications*, C-71/10, EU:C:2011:525, punctul 22).
- 57 Or, întrucât prevede că confidențialitatea informațiilor comerciale sau industriale nu poate fi opusă divulgării de „date privind emisiile în mediu”, articolul 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 permite o punere în aplicare concretă a acestei reguli și a principiului unui acces cât mai larg posibil la informațiile despre mediu deținute de autoritățile publice sau în numele acestora.
- 58 Rezultă de aici că, contrar celor susținute în special de Bayer, de guvernul german și de Comisia Europeană, nu este necesar să se rețină o interpretare restrictivă a noțiunilor „emisii în mediu” și „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4.
- 59 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie să se răspundă la întrebările adresate.

– Cu privire la noțiunea „emisii în mediu”

- 60 Pentru a interpreta noțiunea „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4, este necesar să se stabilească dacă, astfel cum susțin în special Bayer, guvernul german și Comisia, această noțiune trebuie distinsă de noțiunile „deversări” și „diseminări” și dacă ea trebuie limitată la emisiile acoperite de Directiva 2010/75, altfel spus la emisiile provenite de la anumite instalații industriale definite în aceasta, sau dacă noțiunea în cauză acoperă de asemenea diseminările în mediu de produse sau de substanțe precum produsele fitosanitare sau biodestructive și de substanțe pe care aceste produse le conțin.
- 61 În ceea ce privește, în primul rând, aspectul dacă noțiunea „emisii” trebuie distinsă de noțiunile „deversări” și „diseminări”, trebuie subliniat că articolul 2 punctul 1 litera (b) din Directiva 2003/4, care enumeră factorii susceptibili să se încadreze în noțiunea „informații despre mediu”, pare să stabilească în mod cert, la prima vedere, o astfel de distincție.
- 62 Cu toate acestea, pe de o parte, această distincție nu se regăsește în Convenția de la Aarhus, care se limitează să prevadă la articolul 4 alineatul (4) primul paragraf litera (d) că protecția confidențialității informațiilor comerciale și industriale nu poate fi opusă dezvăluirii „informații[lor] privind emisiile poluante relevante pentru protecția mediului”.
- 63 Pe de altă parte, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 59 din concluzii, o diferențiere între emisii, deversări și alte tipuri de diseminare nu prezintă relevanță în raport cu obiectivul dezvăluirii informațiilor despre mediu urmărit de Directiva 2003/4 și ar fi artificială.
- 64 Astfel, atât emisiile de gaze sau de substanțe în atmosferă, cât și celelalte tipuri de diseminare sau deversări, precum diseminările de substanțe, de preparate, de organisme, de microorganisme, de vibrații, de căldură sau de zgomot în mediu, în special în aer, în apă și în sol, pot afecta aceste diferite elemente ale mediului.
- 65 În plus, noțiunile „emisii”, „deversări” și „tipuri de diseminare” se suprapun în mare măsură, astfel cum demonstrează utilizarea expresiei „alte tipuri de diseminare” la articolul 2 punctul 1 litera (b) din această directivă, din care rezultă că emisiile și deversările constituie de asemenea tipuri de diseminare în mediu.
- 66 Astfel, numeroase acte ale Uniunii, precum Directiva 2010/75, dar și Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (JO 2004, L 143, p. 56, Ediție specială, 15/vol. 11, p. 168) și Regulamentul (CE) nr. 166/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 ianuarie 2006 de instituire a unui registru european al emisiilor și transferului de poluanți și de modificare a Directivelor 91/689/CEE și 96/61/CE ale Consiliului (JO 2006, L 33, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 15, p. 212), asimilează într-o mare măsură noțiunile „emisii”, „tipuri de diseminare” și „deversări”.
- 67 Rezultă de aici că nu este necesar, în scopul interpretării noțiunii „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4, să se distingă această noțiune de noțiunile „deversări” și „tipuri de diseminare” în mediu.
- 68 În al doilea rând, trebuie de asemenea să se stabilească dacă, astfel cum susțin Bayer, guvernul german și Comisia, noțiunea „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie limitată la cele acoperite de Directiva 2010/75 – cu alte cuvinte, conform articolului 3 punctul 4 din aceasta, la eliberările directe sau indirecte, în aer, în apă sau în sol, de substanțe, vibrații, căldură sau zgomot din surse individuale sau difuze din anumite instalații industriale –, cu excepția emisiilor provenite din alte surse, precum cele care rezultă din pulverizarea unui produs în aer sau din aplicarea acestuia pe plante, în apă sau pe sol.

- 69 Desigur, în versiunea sa din anul 2000, Ghidul de aplicare a Convenției de la Aarhus propunea, pentru definirea noțiunii „emisii”, să se recurgă la definiția dată acestei noțiuni la articolul 2 punctul 5 din Directiva 96/61, reprodusă identic la articolul 3 punctul 4 din Directiva 2010/75, iar în prezent, în versiunea sa din anul 2014, acesta face referire la definiția prevăzută de această din urmă dispoziție.
- 70 Totuși, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, deși ghidul în cauză poate fi considerat un document explicativ care, dacă este cazul, poate fi luat în considerare, împreună cu alte elemente relevante, în scopul interpretării Convenției de la Aarhus, analizele pe care le cuprinde nu au nicidecum forță obligatorie și nici caracterul normativ al prevederilor acestei convenții (a se vedea în special Hotărârea din 19 decembrie 2013, Fish Legal și Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, punctul 38 și jurisprudența citată).
- 71 Or, pe de o parte, nimic din Convenția de la Aarhus și nici din Directiva 2003/4 nu permite să se considere că noțiunea „emisii în mediu” ar trebui să fie limitată la cele care provin de la anumite instalații industriale.
- 72 Pe de altă parte, o astfel de limitare ar fi contrară însuși modului de redactare a articolului 4 alineatul (4) primul paragraf litera (d) din această convenție. Astfel, dispoziția menționată prevede că informațiile privind emisiile poluante relevante pentru protecția mediului trebuie dezvăluite. Or, informațiile privind emisii care provin din alte surse decât instalațiile industriale, precum cele care rezultă din aplicarea de produse fitosanitare sau biodestructive, sunt tot atât de relevante pentru protecția mediului precum informațiile referitoare la emisiile de origine industrială.
- 73 În plus, o limitare a noțiunii „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 la cele care provin de la anumite instalații industriale nu ar respecta obiectivul privind cea mai extinsă dezvăluire posibilă de informații despre mediu urmărit de această directivă.
- 74 În consecință, o astfel de interpretare a acestei noțiuni nu poate fi reținută.
- 75 Rezultă din cele ce precedă că nu este necesar nici să se distingă noțiunea „emisii în mediu” de noțiunile „deversări” și „tipuri de diseminare”, nici să se limiteze această noțiune la emisiile acoperite de Directiva 2010/75, cu excepția tipurilor de diseminare în mediu de produse sau de substanțe care provin din alte surse decât instalații industriale.
- 76 În consecință, noțiunea „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 nu poate exclude tipurile de diseminare în mediu de produse și de substanțe precum produsele fitosanitare sau biodestructive și substanțele pe care le conțin aceste produse.
- 77 În aceste condiții, noțiunea menționată trebuie totuși să fie circumscrisă emisiilor neipotetice, altfel spus emisiilor efective sau previzibile ale produsului sau ale substanței în cauză în condiții normale sau realiste de utilizare.
- 78 În această privință, deși numai introducerea pe piață a unui produs nu este în general suficientă pentru a considera că produsul respectiv va fi în mod necesar diseminat în mediu și că informațiile care îl privesc se referă la „emisii în mediu”, situația este diferită atunci când este vorba despre un produs, precum un produs fitosanitar sau biodestructiv, care este, în cadrul unei utilizări normale, destinat să fie eliberat în mediu chiar din cauza funcției sale. Astfel, emisiile previzibile ale acestui produs în mediu nu sunt, în acest din urmă caz, ipotetice.
- 79 În aceste condiții, se încadrează în noțiunea „emisii în mediu” emisiile care sunt efectiv eliberate în mediu în cursul aplicării produsului sau a substanței în cauză, precum și emisiile previzibile ale produsului respectiv sau ale substanței respective în mediu în condiții normale sau realiste de utilizare

a produsului menționat sau a substanței menționate corespunzătoare celor pentru care a fost acordată autorizația de introducere pe piață a produsului în cauză și care prevalează în zona în care produsul respectiv este destinat a fi utilizat.

80 În schimb, astfel cum a subliniat avocatul general la punctele 82 și 83 din concluzii, această noțiune nu poate include emisiile pur ipotetice. Astfel, reiese din cuprinsul articolului 1 din Directiva 2003/4 coroborat cu articolul 2 punctul 1 din directiva menționată că obiectivul acesteia este garantarea dreptului de acces la informațiile privind factori, precum emisiile, care afectează sau este posibil să afecteze elementele de mediu, în special aerul, apa și solul. Or, această situație nu se regăsește, prin definiție, în cazul unor emisii pur ipotetice.

81 Având în vedere ansamblul celor ce precedă, noțiunea „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie interpretată în sensul că include în special diseminarea în mediu de produse sau de substanțe precum produsele fitosanitare sau biodestructive și substanțele pe care aceste produse le conțin, în măsura în care această diseminare este efectivă sau previzibilă în condiții normale sau realiste de utilizare.

– Cu privire la noțiunea „date privind emisiile în mediu”

82 În ceea ce privește aspectul dacă diferitele categorii de informații menționate la punctul 50 din prezenta hotărâre se încadrează în noțiunea „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4, trebuie, în primul rând, să se verifice dacă, astfel cum susține guvernul neerlandez, această noțiune acoperă exclusiv informațiile privind emisiile produsului fitosanitar sau biodestructiv în cauză – sau substanțe pe care le conține acest produs – ca atare, altfel spus precizările referitoare la natura, la compoziția, la cantitatea, la data și la locul emisiilor respective, sau dacă se încadrează de asemenea în această noțiune datele referitoare la efectele emisiilor în cauză asupra mediului.

83 În această privință, trebuie subliniat, în ceea ce privește modul de redactare a acestei dispoziții, că acesta diferă în funcție de versiunile lingvistice. Astfel, în timp ce versiunea în limba franceză a dispoziției menționate face referire la „informations relatives à des émissions dans l’environnement”, o serie de alte versiuni lingvistice utilizează expresia „date privind emisiile în mediu”. În special, versiunea în limba germană face trimitere la „Informationen über Emissionen in die Umwelt”, versiunea în limba italiană la „informazioni sulle emissioni nell’ambiente”, iar versiunea în limba engleză la „information on emissions into the environment”.

84 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, necesitatea unei interpretări uniforme a unei dispoziții a dreptului Uniunii impune ca, în caz de divergență între diferitele versiuni lingvistice ale acesteia, dispoziția în cauză să fie interpretată în funcție de contextul și de finalitatea reglementării din care face parte (a se vedea în special Hotărârea din 15 octombrie 2015, Grupo Itevelesa și alții, C-168/14, EU:C:2015:685, punctul 42 și jurisprudența citată).

85 Astfel cum s-a arătat la punctul 55 din prezenta hotărâre, Directiva 2003/4 are ca obiectiv garantarea unui acces de principiu la informațiile despre mediu deținute de către sau în numele autorităților publice și realizarea celei mai largi disponibilități și diseminări sistematice la nivelul publicului a acestor informații. Astfel cum precizează considerentul (1) al acestei directive, un asemenea acces și o asemenea diseminare urmăresc în special să favorizeze o mai bună conștientizare a problemelor de mediu și o participare mai eficientă a publicului la luarea deciziilor despre mediu (a se vedea în special Hotărârea din 28 iulie 2011, Office of Communications, C-71/10, EU:C:2011:525, punctul 26).

86 Or, în acest scop, publicul trebuie să aibă acces nu numai la informațiile despre emisii ca atare, ci și la cele privind consecințele pe termen mai mult sau mai puțin lung ale acestor emisii asupra stării mediului, precum efectele emisiilor menționate asupra organismelor nevizate. Astfel, interesul

publicului de a avea acces la informațiile referitoare la emisiile în mediu este tocmai acela de a ști nu numai ce este sau ce va fi în mod previzibil diseminat în mediu, ci și, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 86 din concluzii, de a înțelege modul în care mediul riscă să fie afectat de emisiile în cauză.

- 87 În consecință, noțiunea „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie interpretată în sensul că acoperă nu doar informațiile privind emisiile ca atare, altfel spus precizările privind natura, compoziția, cantitatea, data și locul acestor emisii, ci și datele referitoare la efectele emisiilor menționate asupra mediului pe termen mai mult sau mai puțin lung.
- 88 Acestea fiind spuse, este necesar, în al doilea rând, să se stabilească dacă împrejurarea că datele în cauză provin din studii realizate în tot sau în parte pe teren, din studii în laborator sau privind translocațiile – altfel spus din studii referitoare la analiza migrării produsului sau a substanței în cauză în plantă – are un efect în privința calificării drept „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 și în special dacă datele extrase din studii în laborator pot fi încadrate în această noțiune.
- 89 Drept răspuns la această întrebare, este necesar să se considere că împrejurarea menționată nu este determinantă în sine. Astfel, ceea ce are importanță nu este atât faptul că datele în cauză provin din studii efectuate în tot sau în parte pe teren sau în laborator sau din studii privind translocațiile, ci că studiile în cauză au ca obiect evaluarea unor „emisii în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 – altfel spus, așa cum s-a arătat la punctele 77 și 78 din prezenta hotărâre, emisiile în mediu efective sau previzibile ale produsului sau ale substanței în cauză în împrejurări reprezentative pentru condițiile normale sau realiste de utilizare a produsului sau a substanței respective – sau analizarea efectelor acestor emisii.
- 90 Astfel, nu ar constitui „date privind emisiile în mediu” în special datele extrase din experimente având ca obiect studierea efectelor utilizării unei doze din produsul sau din substanța în cauză net superioare dozei maxime pentru care este acordată autorizația de introducere pe piață și care va fi utilizată în practică sau într-o concentrație mult mai mare, din moment ce astfel de date se raportează la emisii imprevizibile în condiții normale sau realiste de utilizare.
- 91 În schimb, contrar susținerilor Comisiei, se încadrează în noțiunea „date privind emisiile în mediu” studiile care urmăresc să determine toxicitatea, efectele și alte aspecte ale unui produs sau ale unei substanțe în condițiile realiste cele mai nefavorabile care ar putea exista în mod rezonabil, precum și studiile realizate în condiții cât mai apropiate posibil de practica agricolă normală și în condiții care prevalează în zona în care produsul sau substanța respectivă va fi utilizată.
- 92 În ceea ce privește, în al treilea rând, aspectul dacă informațiile referitoare la reziduurile prezente în mediu după aplicarea produsului în cauză și studiile privind măsurarea deviațiilor substanței la această aplicare constituie „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4, trebuie amintit, pe de o parte, că, conform articolului 2 punctul 2 din Directiva 91/414, articolului 2 alineatul (1) litera (g) din Directiva 98/8 și articolului 3 punctul 1 din Regulamentul nr. 1107/2009, reziduurile sunt substanțele prezente în special în plante sau pe plante sau în altă parte în mediu și care constituie ceea ce rămâne în urma folosirii unui produs fitosanitar sau biodestructiv, inclusiv metabolizii acestor substanțe și produsele de degradare sau de reacție ale acestora.
- 93 Astfel, prezența de reziduuri în mediu este cauzată de emisiile în mediu ale produsului în cauză sau ale substanțelor pe care le conține produsul respectiv. Este vorba, așadar, despre o consecință a acestor emisii. Același lucru este valabil nu doar cu privire la ceea ce rămâne în urma folosirii substanțelor pulverizate în aer sau depuse de produsul în cauză pe plante, pe sol sau în organismele nevizate, ci și

- cu privire la resturile metaboliților acestor substanțe, precum și la produsele de degradare sau de reacție ale acestora. Astfel, deși metaboliții sunt rezultați din transformarea substanțelor conținute în produsul în cauză, aceștia sunt o consecință a emisiei produsului și a substanțelor respective în mediu.
- 94 Pe de altă parte, este necesar să se arate că deviațiile reprezintă transportul pe cale aeriană al unor picături mici sau al unor vapori ai produselor fitosanitare sau biodestructive în afara zonei vizate de tratament. Astfel, este vorba și despre o consecință a emisiei în mediu a produselor sau a substanțelor respective.
- 95 Rezultă de aici că informațiile referitoare la reziduurile prezente în mediu după aplicarea produsului în cauză și studiile privind măsurarea deviațiilor substanței la această aplicare se încadrează în noțiunea „date privind emisiile în mediu” în sensul articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4.
- 96 Având în vedere ansamblul celor ce precedă, este necesar să se considere că se încadrează în noțiunea „date privind emisiile în mediu” precizările privind natura, compoziția, cantitatea, data și locul „emisiilor în mediu” ale produselor fitosanitare și biodestructive și ale substanțelor pe care le conțin aceste produse, precum și datele referitoare la efectele emisiilor menționate asupra mediului pe termen mai mult sau mai puțin lung, în special informațiile referitoare la reziduurile prezente în mediu după aplicarea produsului în cauză și studiile privind măsurarea deviațiilor substanței la această aplicare, indiferent dacă datele respective rezultă din studii realizate în tot sau în parte pe teren, din studii realizate în laborator sau din studii privind translocațiile.
- 97 De altfel, trebuie subliniat că, contrar celor susținute în esență de Bayer și de guvernul german, o astfel de interpretare a articolului 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 nu încalcă nici articolele 16 și 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), referitoare la libertatea de a desfășura o activitate comercială și la dreptul de proprietate, nici articolul 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS, care garantează confidențialitatea datelor nedivulgate furnizate de solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unor produse fitosanitare sau chimice. Aceasta nici nu lipsește de efect util articolul 63 din Regulamentul nr. 1107/2009, care enumeră la alineatul (2) datele a căror dezvăluire se prezumă în principiu că aduce atingere în special protecției intereselor comerciale și cu privire la care orice persoană poate, în conformitate cu alineatul (1) al aceluiași articol, să solicite să fie tratate potrivit regimului de confidențialitate.
- 98 În ceea ce privește, pe de o parte, articolele 16 și 17 din cartă și articolul 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS, trebuie astfel amintit că, conform articolului 52 alineatul (1) din cartă, drepturile garantate de aceasta pot fi supuse unor restrângeri dacă acestea din urmă sunt prevăzute de lege, respectă substanța drepturilor și libertăților în cauză, sunt necesare și răspund efectiv unor obiective de interes general recunoscute de Uniune. În plus, articolul 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS permite dezvăluirea datelor furnizate de solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unui produs farmaceutic sau chimic dacă aceasta este necesară pentru protecția publicului.
- 99 Or, în cadrul unei evaluări comparative a drepturilor garantate la articolele 16 și 17 din cartă, precum și la articolul 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS, pe de o parte, și a obiectivelor de protecție a mediului și de dezvăluire cât mai extinsă posibil de informații despre mediu, pe de altă parte, legiuitorul Uniunii, în conformitate cu marja de apreciere de care dispune, a considerat că era necesar, pentru a garanta realizarea acestor obiective, să prevadă că o cerere de acces referitoare la „date privind emisiile în mediu” nu putea, având în vedere relevanța și importanța acestor informații pentru protecția mediului, să fie respinsă pentru motivul că dezvăluirea acestora ar aduce atingere confidențialității informațiilor comerciale sau industriale.
- 100 În această privință, interpretarea noțiunii „date privind emisiile în mediu” care rezultă din cuprinsul punctului 96 din prezenta hotărâre nu conduce nicidecum la concluzia că ansamblul datelor cuprinse în dosarele privind autorizația de introducere pe piață a unor produse fitosanitare sau biodestructive,

în special ansamblul datelor rezultate din studiile efectuate pentru obținerea acestei autorizații, se încadrează în această noțiune și ar trebui întotdeauna dezvăluite. Astfel, numai datele care se referă la „emisii în mediu” sunt incluse în noțiunea menționată, ceea ce exclude în special nu doar informațiile care nu privesc emisiile în mediu ale produsului în cauză, ci și, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 77-80 din prezenta hotărâre, datele care se raportează la emisii ipotetice, altfel spus la emisii care nu sunt efective sau previzibile în împrejurări reprezentative pentru condițiile normale sau realiste de utilizare. Această interpretare nu determină, prin urmare, o atingere disproporționată adusă protecției drepturilor garantate la articolele 16 și 17 din cartă și la articolul 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS.

101 În ceea ce privește, pe de altă parte, articolul 63 din Regulamentul nr. 1107/2009, trebuie amintit că, astfel cum s-a arătat la punctul 43 din prezenta hotărâre, acest articol se aplică fără a aduce atingere Directivei 2003/4. Astfel, nu rezultă nicidecum din articolul amintit că datele menționate în acesta nu ar putea fi calificate drept „date privind emisiile în mediu” sau că aceste date nu ar putea fi niciodată dezvăluite în temeiul acestei directive.

102 În plus, trebuie subliniat că interpretarea acestei noțiuni care rezultă din cuprinsul punctului 96 din prezenta hotărâre nu privează articolul 63 menționat de efectul său util. Astfel, prezumția stabilită la alineatul (2) al acestui articol permite autorității competente să considere că informațiile furnizate de solicitantul unei autorizații de introducere pe piață care intră sub incidența acestei dispoziții sunt în principiu confidentiale și nu pot fi puse la dispoziția publicului dacă nicio cerere de acces la aceste informații nu este formulată în temeiul Directivei 2003/4. Această prezumție garantează de asemenea solicitantului menționat că, în cazul formulării unei astfel de cereri, autoritatea competentă va putea dezvălui aceste informații numai după ce a stabilit, pentru fiecare informație în parte, dacă acestea privesc emisii în mediu sau dacă un alt interes public superior justifică această dezvăluire.

– Concluzie

103 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările a treia-a șaptea și a noua că articolul 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie interpretat în sensul că:

- se încadrează în noțiunea „emisii în mediu” în sensul acestei dispoziții diseminarea în mediu de produse sau de substanțe, precum produsele fitosanitare sau biodestructive și substanțele pe care aceste produse le conțin, în măsura în care diseminarea în cauză este efectivă sau previzibilă în condiții normale sau realiste de utilizare;
- se încadrează în noțiunea „date privind emisiile în mediu” în sensul dispoziției menționate precizările privind natura, compoziția, cantitatea, data și locul „emisiilor în mediu” ale acestor produse sau substanțe, precum și datele referitoare la efectele emisiilor menționate asupra mediului pe termen mai mult sau mai puțin lung, în special informațiile referitoare la reziduurile prezente în mediu după aplicarea produsului în cauză și studiile privind măsurarea deviațiilor substanței la această aplicare, indiferent dacă datele respective rezultă din studii realizate în tot sau în parte pe teren, din studii realizate în laborator sau din studii privind translocațiile.

Cu privire la a opta întrebare

104 Par intermediul celei de a opta întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie interpretat în sensul că, în cazul unei cereri de acces la informații privind emisii în mediu, sursa acestor informații trebuie divulgată integral sau în limita datelor relevante care pot fi extrase din aceasta.

- 105 Rezultă din această dispoziție că motivele menționate la articolul 4 alineatul (2) primul paragraf literele (a), (d) și (f)-(h) din Directiva 2003/4 nu pot fi opuse unei cereri de acces la informații despre mediu în măsura în care cererea respectivă privește informații referitoare la emisii în mediu. În aceste condiții, în cazul în care dezvăluirea informațiilor solicitate ar aduce atingere unuia dintre interesele menționate în această dispoziție, trebuie să fie dezvăluite numai datele relevante care pot fi extrase din sursa de informație care privesc emisiile în mediu, atunci când este posibilă disocierea acestor date de celelalte informații cuprinse în sursa menționată, ceea ce revine instanței de trimitere să verifice.
- 106 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a opta întrebare că articolul 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie interpretat în sensul că, în cazul unei cereri de acces la informații privind emisii în mediu a căror dezvăluire ar aduce atingere unuia dintre interesele menționate la articolul 4 alineatul (2) primul paragraf literele (a), (d) și (f)-(h) din această directivă, trebuie să fie dezvăluite numai datele relevante care pot fi extrase din sursa de informație care privesc emisiile în mediu atunci când este posibilă disocierea acestor date de celelalte informații cuprinse în sursa menționată, ceea ce revine instanței de trimitere să verifice.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 107 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

- 1) **Articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului trebuie interpretat în sensul că împrejurarea că solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unui produs fitosanitar sau biodestructiv nu a cerut, în cadrul procedurii prevăzute pentru obținerea acestei autorizații, aplicarea regimului de confidențialitate în privința informațiilor furnizate în cadrul acestei proceduri în temeiul articolului 14 din Directiva 91/414/CEE a Consiliului din 15 iulie 1991 privind introducerea pe piață a produselor de uz fitosanitar, al articolului 19 din Directiva 98/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 privind comercializarea produselor biodestructive sau al articolului 33 alineatul (4) și al articolului 63 din Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului nu împiedică autoritatea competentă sesizată, după închiderea procedurii menționate, cu o cerere de acces la informațiile în cauză formulată în temeiul Directivei 2003/4 de către un terț să analizeze opoziția solicitantului în cauză la respectiva cerere de acces și să o respingă pe aceasta din urmă, dacă este cazul, în temeiul articolului 4 alineatul (2) primul paragraf litera (d) din directiva menționată, pentru motivul că dezvăluirea informațiilor în cauză ar aduce atingere confidențialității informațiilor comerciale sau industriale.**
- 2) **Articolul 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie interpretat în sensul că:**
 - **se încadrează în noțiunea „emisii în mediu” în sensul acestei dispoziții diseminarea în mediu de produse sau de substanțe, precum produsele fitosanitare sau biodestructive și substanțele pe care aceste produse le conțin, în măsura în care diseminarea în cauză este efectivă sau previzibilă în condiții normale sau realiste de utilizare;**

- se încadrează în noțiunea „date privind emisiile în mediu” în sensul dispoziției menționate precizările privind natura, compoziția, cantitatea, data și locul „emisiilor în mediu” ale acestor produse sau substanțe, precum și datele referitoare la efectele emisiilor menționate asupra mediului pe termen mai mult sau mai puțin lung, în special informațiile referitoare la reziduurile prezente în mediu după aplicarea produsului în cauză și studiile privind măsurarea deviațiilor substanței la această aplicare, indiferent dacă datele respective rezultă din studii realizate în tot sau în parte pe teren, din studii realizate în laborator sau din studii privind translocațiile.
- 3) Articolul 4 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/4 trebuie interpretat în sensul că, în cazul unei cereri de acces la informații privind emisii în mediu a căror dezvăluire ar aduce atingere unuia dintre interesele menționate la articolul 4 alineatul (2) primul paragraf literele (a), (d) și (f)-(h) din această directivă, trebuie să fie dezvăluite numai datele relevante care pot fi extrase din sursa de informație care privesc emisiile în mediu atunci când este posibilă disocierea acestor date de celelalte informații cuprinse în sursa menționată, ceea ce revine instanței de trimitere să verifice.

Semnături